

imię

nazwisko

podpis

XXIII OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ

Rok szkolny 2009/2010 Zawody I stopnia (szkolne) Zestaw z prawidłowymi odpowiedziami

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym – wybierz **JEDEN** z dwóch podanych poniżej tematów. (0–25 pkt)

1. Na przykładach wybranych przez siebie firm przedstaw, jak obserwowane na świecie spowolnienie gospodarcze wpływa na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

I. Otoczenie biznesowe a prowadzenie działalności gospodarczej w warunkach kryzysu:

- a) wpływ siły konkurentów i dostawców na rozwój firm,
- b) zmiany w popycie jako reakcja na spowolnienie gospodarcze,
- c) znaczenie kultury organizacyjnej i jej odporność na zaburzenia w warunkach działania,
- d) znaczenie przewidywań koniunktury gospodarczej dla krótko- i długookresowych decyzji przedsiębiorstw,
- e) funkcjonowanie przedsiębiorstw w warunkach globalizacji i integracji gospodarczej.

II. Dobre i złe praktyki w przedsiębiorstwach działających w warunkach spowolnienia gospodarczego:

- a) identyfikacja rynkowych szans i zagrożeń,
- b) przeformułowanie celów i podjęcie działań zapobiegawczych,
- c) wdrożenie strategii i monitoring jej efektów.

III. „W tym szałach jest metoda” – przypadki nowopowstałych firm, które kryzys gospodarczy przekuły w sukces.

IV. Własna ocena i wnioski:

- a) konsekwencje spowolnienia gospodarczego dla wyników finansowych przedsiębiorstw,
- b) wpływ kryzysu na wartość i reputację przedsiębiorstwa,
- c) rola zarządzania strategicznego i scenariuszy prawdopodobnych sytuacji kryzysowych.

2. Przedstaw, jak wahania koniunktury wpływają na zachowania gospodarstw domowych w zakresie konsumpcji i oszczędzania.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

I. Wybrane aspekty teoretyczne:

- a) sytuacja na rynku pracy a dochody gospodarstw domowych,
- b) prawidłowości w rozkładach wydatków gospodarstw domowych (prawo Engla),
- c) podstawowe uwarunkowania oszczędności gospodarstw domowych w teorii ekonomii,
- d) znaczenie koniunktury konsumpcyjnej dla decyzji ekonomicznych gospodarstw domowych.

II. Wybrane aspekty empiryczne:

- a) wpływ koniunktury na zróżnicowanie sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych,
- b) główne tendencje w zmianach wzorców konsumpcji gospodarstw domowych wobec pogorszenia klimatu gospodarczego,
- c) poziom, forma i cele oszczędzania gospodarstw domowych w warunkach spowolnienia gospodarczego,

c) problem niewypłacalności gospodarstw domowych.

III. Własna ocena i wnioski:

- ocena antycyklicznej polityki państwa oraz jej wpływ na dochody i wydatki gospodarstw domowych,
- zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym gospodarstw domowych,
- wpływ wahań koniunktury na dochodowość lokat oszczędnościowych, w tym oszczędności emerytalnych,
- społeczno-ekonomiczne skutki niewypłacalności gospodarstw domowych.

II. Zadanie z podstaw ekonomii. (0–15 pkt)

W gospodarce pewnego europejskiego kraju w trzech wybranych latach podstawowe wielkości makroekonomiczne ukształtowały się następująco (kwoty w mld EUR, ceny bieżące):

Wyszczególnienie	Lata		
	2000	2004	2008
Amortyzacja	30	40	50
Dochody netto obywateli za granicą	10	20	30
Eksport	150	140	200
Import	160	180	160
Dochody podatkowe	120	140	160
Transfery	30	40	50
Wydatki inwestycyjne brutto	80	90	120
Wydatki konsumpcyjne	250	280	320
Wydatki państwa na zakup dóbr i usług	100	110	120

Na podstawie danych z tabeli odpowiedz na następujące pytania:

1. Ile wyniósł produkt krajowy brutto w 2004 r. w cenach bieżących? (2 pkt)

Produkt krajowy brutto w 2004 r. w cenach bieżących wyniósł 440 mld EUR.

(Produkt krajowy brutto = wydatki konsumpcyjne + wydatki państwa na zakup dóbr i usług + wydatki inwestycyjne brutto + eksport – import = 280 + 110 + 90 + 140 – 180).

2. Ile wyniósł eksport netto w 2000 r.? (2 pkt)

Eksport netto w 2000 r. wyniósł –10 mld EUR (odpowiedź alternatywna: W 2000 r. import netto wyniósł 10 mld EUR).

(Eksport netto = eksport – import = 150 – 160).

3. Ile wyniosło saldo budżetu państwa w 2008 r.? (2 pkt)

W 2008 r. budżet państwa osiągnął deficyt w wysokości 10 mld EUR.

(Saldo budżetu państwa = dochody podatkowe – transfery – wydatki państwa na zakup dóbr i usług = 160 – 50 – 120).

4. Ile wyniósł produkt narodowy netto w 2004 r.? (3 pkt)

Produkt narodowy netto w 2004 r. wyniósł 420 mld EUR.

(Produkt narodowy netto = Produkt krajowy brutto + dochody netto obywateli za granicą – amortyzacja = 280 + 110 + 90 + 140 – 180 + 20 – 40).

Wiedząc, że ceny w gospodarce w 2004 r. były wyższe o 15% względem 2000 r., a w 2008 r. były wyższe o 10% względem 2004 r., odpowiedz na poniższe pytania:

5. Ile wyniosła wartość produktu krajowego brutto w 2004 r. w cenach z 2000 r. (3 pkt)

Produkt krajowy brutto w 2004 r. w cenach z 2000 r. wyniósł około 383 mld EUR.

(Realny produkt krajowy brutto = produkt krajowy brutto w cenach bieżących / (1 + zmiana cen w gospodarce) = 280 + 110 + 90 + 140 – 180 / (1 + 0,15)).

6. Ile wyniósł realny wzrost produktu krajowego brutto w latach 2000–2008? (3 pkt)

Produkt krajowy brutto w latach 2000–2008 wzrósł realnie o około 13%

(nominalny wzrost produktu krajowego brutto / zmiana cen = (Produkt krajowy brutto w cenach bieżących w 2008 r. / Produkt krajowy brutto w cenach bieżących w 2000 r.) / (zmiana cen w 2004 r. względem 2000 r. × zmiana cen w 2008 r. względem 2004 r.) = (600 / 420) / (1,15 × 1,10)).

III. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowej odpowiedzi. Za każdą prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt)

Prawo podaży (*ceteris paribus*) stanowi, że:

- jeżeli obniża się podaż, obniża się cena
- każda zmiana ceny spowodowana jest zmianą wielkości podaży
- występuje dodatnia zależność między ceną a wielkością podaży
- występuje ujemna zależność między wielkością podaży a ceną

Współczynnik punktowej elastyczności cenowej popytu na sól spożywczą wynosi $-0,62$. Spadek ceny soli spożywczej (*ceteris paribus*) doprowadzi do:

- spadku wielkości popytu oraz wzrostu wydatków na sól spożywczą
- spadku wielkości popytu oraz spadku wydatków na sól spożywczą
- wzrostu wielkości popytu oraz wzrostu wydatków na sól spożywczą
- wzrostu wielkości popytu oraz spadku wydatków na sól spożywczą

Jeżeli wzrost dochodu realnego konsumenta prowadzi do wzrostu popytu na pewne dobro, to jest ono dobrem:

- podstawowym
- Giffena
- substytucyjnym
- komplementarnym

Funkcja produkcji przedstawia zależność pomiędzy:

- wielkością kosztów całkowitych a wielkością produkcji wyrażoną ilościowo
- wielkością przychodu ze sprzedaży a wielkością zasobów będących w dyspozycji przedsiębiorstwa
- cenami czynników wytwórczych a wielkością produkcji wyrażoną wartościowo
- wielkością nakładów czynników wytwórczych a efektami w postaci wytworzonych dóbr i usług

Wprowadzenie przepisów zmuszających instytucje kredytowe do podawania konsumentom rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania jest przykładem:

- dostarczania dobra prywatnego przez państwo
- ograniczania ułomności rynku w postaci uprzywilejowanej pozycji jednej ze stron
- zmniejszania popytu na dobra społecznie niepożądane
- polityki antymonopolowej wobec sektora kredytowego

Koszty alternatywne:

- to wartość najlepszego rozwiązania spośród odrzuconych w wyniku dokonanej alokacji czynnika wytwórczego
- nie są uwzględniane w rachunku ekonomicznym przedsięwzięć gospodarczych
- są tożsame z pojęciem kosztów ekonomicznych
- dotyczą tylko przedsiębiorstw prywatnych

W długim okresie monopol powinien produkować taką wielkość produkcji, która odpowiada warunkowi zrównania:

- ceny z przeciętnym kosztem całkowitym
- ceny z kosztem krańcowym
- utargu krańcowego z kosztem krańcowym i ceną
- kosztu krańcowego z utargiem krańcowym

Bank centralny może zwiększyć podaż pieniądza poprzez:

- skup obligacji rządowych, obniżenie stopy rezerw obowiązkowych i wzrost stopy redyskontowej
- sprzedaż obligacji rządowych, obniżenie stopy rezerw obowiązkowych i wzrost stopy redyskontowej
- sprzedaż obligacji rządowych, wzrost stopy rezerw obowiązkowych i obniżenie stopy redyskontowej
- skup obligacji rządowych, obniżenie stopy rezerw obowiązkowych i obniżenie stopy redyskontowej

Inflacja na poziomie 38% to inflacja:

- pełzająca
- krocząca
- galopująca
- hiperinflacja

Która z poniższych kategorii ekonomicznych jest uwzględniana przy obliczaniu PKB *per capita*?

- zanieczyszczenie powietrza
- praca wykonywana dla własnych potrzeb w domu
- dochody obcokrajowców
- praca nielegalna

Dług publiczny może zostać obniżony poprzez zwiększenie:

- nadwyżki budżetowej
- deficytu budżetowego
- wartości wymagalnych zobowiązań
- emisji obligacji skarbowych sprzedawanych osobom fizycznym

Do automatycznych stabilizatorów koniunktury zalicza się:

- wydatki na budowę dróg krajowych i autostrad
- progresywny system podatkowy
- zapasy produktów i towarów przedsiębiorstw
- oprocentowanie kredytów inwestycyjnych

Stopa bezrobocia to stosunek liczby bezrobotnych do:

- liczby pracujących
- liczby ludności w wieku produkcyjnym
- liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym
- zasobu siły roboczej

J.M. Keynes był zwolennikiem:

- liberalizmu gospodarczego
- interwencjonizmu państwowego
- socjalizmu
- monopolizacji gospodarki

Założenie, że podaż tworzy swój własny popyt, w teorii ekonomii nazywa się prawem:

- Okuna
- Saya
- Gossena
- Fishera

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem obligacje mogą być emitowane przez:

- wspólnoty mieszkaniowe
- województwa
- spółki partnerskie
- spółki akcyjne w organizacji

Papier wartościowy emitowany przez zamknięty fundusz inwestycyjny to:

- certyfikat inwestycyjny
- certyfikat depozytowy
- jednostka uczestnictwa
- bon inwestycyjny

W co nie mogą inwestować otwarte fundusze emerytalne w Polsce?

- kontrakty futures na stopy procentowe
- jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych
- obligacje komunalne niedopuszczone do obrotu publicznego
- listy zastawne

Które informacje są umieszczane na karcie debetowej?

- nr rachunku bankowego, do którego została wydana karta
- nr PESEL
- adres zamieszkania właściciela karty
- adres banku wydawcy karty

Pewien inwestor zainwestował 10 tys. zł w akcje spółki X notowanej na giełdzie. W pierwszym tygodniu cena tych akcji zmniejszyła się o 15%, a w drugim o kolejne 15%. Trzeci i czwarty tydzień przyniósł wzrost cen akcji X po 16% w każdym tygodniu. Na koniec czwartego tygodnia wartość akcji, którą posiada inwestor, była:

- wyższa niż w momencie zakupu
- niższa niż w momencie zakupu
- pozostała bez zmian
- niemożliwa do określenia bez znajomości ceny akcji spółki X

Wycena aktywów przedsiębiorstwa w wartości godziwej wymaga, aby transakcja, na podstawie której określa się tę wartość:

- była zawarta z podmiotem w stanie likwidacji
- była zawarta z podmiotem, który nie ma ujemnej wartości firmy (*negative goodwill*)
- miała charakter rynkowy
- była zawarta z jednostką zależną kapitałowo

Które z niżej wymienionych nie jest kryterium konwergencji w przypadku wejścia do strefy euro?

- udział w mechanizmie kursowym ERM II z przedziałem wahań kursu waluty krajowej nie większym niż $\pm 15\%$
- średnia nominalna długoterminowa stopa procentowa nie wyższa niż 2 punkty procentowe od poziomu wyznaczonego przez średni poziom stóp procentowych w trzech krajach o najniższej stopie inflacji w Unii Europejskiej
- deficyt budżetowy nieprzekraczający 3% PKB danego kraju
- wzrost gospodarczy nie niższy niż 1,5 punktu procentowego od poziomu wyznaczonego przez średni poziom dynamiki PKB w trzech krajach o najniższej dynamice PKB w Unii Europejskiej

Splata 31 marca 2009 r. prawie całego zadłużenia wobec Klubu Paryskiego oznacza, że Polska uregulowała:

- zadłużenie wobec instytucji Unii Europejskiej, które finansowały projekty z dziedziny kultury i sztuki przed 2004 r.
- zadłużenie związane z dofinansowaniem projektów proekologicznych przez fundusz SAPARD
- zadłużenie z lat 70. ubiegłego stulecia wobec zagranicznych wierzycieli rządowych
- przed terminem zadłużenie wobec zagranicznych banków komercyjnych

Dochodami budżetu gminy są:

- podatek od gier
- opłata targowa
- podatek akcyzowy
- podatek od posiadania zwierząt gospodarskich

Bancassurance to:

- forma współpracy banków i zakładów ubezpieczeń przy sprzedaży polis na życie
- rodzaj ubezpieczenia zawieranego przez banki w celu ochrony przed kradzieżami gotówki z konwojów
- system stosowany przez wydawców kart kredytowych mający na celu ochronę klientów banków przed internetowymi oszustami
- rodzaj lokaty terminowej, której wysokość oprocentowania uzależniona jest od kursów wybranych instrumentów finansowych

Sztabowa struktura organizacyjna powstała z połączenia:

- macierzowej z liniową
- liniowej z funkcjonalną
- dywizjonalnej z funkcjonalną
- zadaniowej z funkcjonalną

Misja przedsiębiorstwa:

- określa zbiór mierzalnych parametrów, które chce ono osiągnąć
- stanowi zestaw jego wszystkich celów
- wyznacza horyzont czasowy jego rozwoju
- określa ogólny sens jego istnienia

Proces zarządzania obejmuje:

- planowanie, podejmowanie decyzji, organizowanie, przewodzenie (kierowanie ludźmi) i kontrolowanie
- planowanie budżetu i jego późniejszą analizę
- realizowanie podstawowych działań zmierzających do osiągnięcia założonego celu
- sterowanie zachowaniami ludzkimi w celu maksymalizacji zysku

Strategię porzucenia stosują przedsiębiorstwa, które:

- decydują się na sprzedaż produktów po cenach niższych od kosztów własnych produkcji
- dążą jednocześnie do zapewnienia wysokiej jakości i utrzymania niskich kosztów produkcji
- nie osiągnęły dostatecznie dużego udziału w rynku i odpowiedniej pozycji konkurencyjnej, ale chcą osiągnąć maksymalną rentowność
- w ślad za spadkiem kosztów produkcji obniżają ceny

Przykładem merchandisingu w hipermarkecie jest:

- umieszczenie towarów pierwszej potrzeby jak najdalej od wejścia
- umieszczenie towarów dla dzieci (np. słodyczy) w miejscach dla nich niedostępnych, tak aby o ich zakupie mogli decydować rodzice
- urządzenie działów z artykułami sezonowymi w bocznych alejkach, aby zainteresować klientów dodatkowymi artykułami
- celowe zostawianie pustych półek, aby stworzyć pozory atrakcyjności cenowej oferowanych produktów

Ocena Komisji Szkolnej						
Rodzaj pytania	Pytania testowe	Zadanie z podstaw ekonomii	Pytanie opisowe			Razem
			Poziom merytoryczny (w tym zgodność z wybranym tematem)	Terminologia i przykłady	Poprawność językowa i struktura odpowiedzi	
Zakres	0–60 pkt	0–15 pkt	0–14 pkt	0–7 pkt	0–4 pkt	
Ocena						

.....
podpis i pieczęć szkoły